

Ed.

307. Frumvarp til laga

um stríðstryggingafélag íslenzkra skipshafna.

(Lagt fyrir Alþingi 1939.)

1. gr.

Stofna skal váttryggingarfélag, sem heitir „Stríðstryggingafélag íslenzkra skipshafna“, og er hlutverk þess að tryggja gegn dauða og örorku af völdum stríðsslysa skipshafnir á þeim íslenskum skipum, sem slíka tryggingu þurfa að kaupa.

Með stríðsslysum er átt við öll slys, sem verða beinlinis af völdum styrjaldar eða borgaraóeirða, þar sem vopnum er beitt.

Trygging samkvæmt lögum þessum tekur einnig til þess, er skipshöfn ferst með skipi, sem tynist án þess að til spyrjist, hversu tynzt hefir.

2. gr.

Til tryggingar á skuldbindingum þeim, sem félagið tekur á sig, skal sjá því fyrir áhættufé, sem nemur 600 þús. krónum. — Ábyrgist ríkissjóður 60% af áhættufénu, eigendur skipa þeirra, sem tryggja skipshafnir sínar frá byrjun hjá félaginu, 10%, en 30% af áhættufénu er lagt fram af þeim innlendum váttryggingafélögum, sem þátt taka í tryggingunni. Váttryggingafélögin þurfa þó ekki að leggja áhættufé sitt fram, ef þau skuldbinda sig til þess fyrirfram að taka að sér sinn hluta af hverri einstakri tryggingu, sem stríðstryggingafélagið tekur að sér á eigin áhættu, sbr. 4. gr.

Tryggingarstofnun ríkisins og Brunabótafélagi Íslands er heimilt að taka að sér hluta af váttryggingu skipshafna samkvæmt lögum þessum, ásamt öðrum ábyrgðarfélögum.

Engir þeirra, sem taka þátt í félaginu, ábyrgjast skuldbindingar umfram hið framlagða áhættufé. Á þetta einnig við tryggingafélög þau, sem taka að sér sinn hluta af hverri einstakri tryggingu.

3. gr.

Stjórn félagsins skal skipuð 3 mönnum. Tilnefnið ríkisstjórnin einn þeirra, og er hann formaður stjórnarinnar, annar er tilnefndur af eigendum skipa þeirra, sem eru í félaginu, en sá þriðji er tilnefndur af váttryggingafélögum þeim, sem taka þátt í tryggingunni eða hafa lagt félaginu áhættufé. Komi skipaeigendur eða váttryggingafélögin sér ekki saman um tilnefningu manna í stjórnina, skipar ríkisstjórnin þá. Stjórnin skiptir að öðru leyti sjálf með sér verkum og ákveður starfs-tilhögun félagsins. Stjórnin ákveður sjálf laun sín, en þó skulu þau samþykkt af ríkisstjórninni.

4. gr.

Félagið má ekki taka í eigin ábyrgð dánartryggingu fyrir hærri upphæð en kr. 225000.00 alls á skipi í einni og sömu ferð. Ef þessi upphæð nægir ekki til fyrirskipaðrar eða umsaminnar tryggingar á skipshöfninni, má félagið þó taka það, sem á vantar, með því að endurtryggja það.

5. gr.

Útgerðarmenn allra íslenzkra skipa, sem samkvæmt samningum eru skyldir til að tryggja skipshafnir sínar gegn dauða og örorku af völdum stríðsslysa, skulu tryggja þessa áhættu sína hjá félaginu, að svo miklu leyti sem félagið getur tekið hana að sér. Ef útgerðarmaður slíks skips hefir ekki verið með skipshöfn þess í tryggingu hjá félaginu og lagt fram áhættufé fyrir það, er félaginu heimilt að taka allt að 20% hærra iðgjald fyrir trygginguna en ella.

Nú lætur tryggingarskyldur útgerðarmaður farast fyrir að tryggja skipshöfn

sína, og skal hún þá eigi að síður talin tryggð, og á stríðstryggingafélagið sömu kröfu á iðgjaldinu og trygging hefði farið fram samkvæmt lögum þessum. Vanræksla útgerðarmanns á því að tryggja skipshöfn sína varðar sektum allt að 100000 krónum, og skal með mál út af slíku broti farið sem almenn lögreglumál.

6. gr.

Iðgjöld ákveðast af stjórn félagsins í hvert sinn eftir áhættunni eins og hún er á hverjum tíma, þó ekki yfir 50% af iðgjöldum samkvæmt iðgjaldaskrá þeirri, sem gildir fyrir ófriðartryggingu hlutaðeigandi skips á sama tíma. Iðgjöldin hafa lögtaksrétt.

7. gr.

Nú hefir félagið á einhverjum tíma orðið fyrir svo miklu tjóni, að helmingur af áhættufé þess er tapaður, og getur stjórn félagsins þá ákveðið að hækka iðgjöldin, eftir því sem nauðsyn krefur, þangað til jöfnuði er aftur náð.

8. gr.

Tekjuafgangi þeim, sem kann að verða þegar eignir og skuldbindingar félagsins hafa verið gerðar endanlega upp, skal skipt milli þeirra, sem lagt hafa fram áhættuféð samkvæmt 2. gr., í sömu hlutföllum og áhættufjárframlög þeirra nema.

9. gr.

Skirteini og önnur skjöl varðandi tryggingar félagsins eru stimpilfrjáls. Ennfremur skal félagið undanþegið sköttum og útsvörum til ríkis og bæjarfélags.

10. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta:

Um frumvarp þetta, sem lagt er fyrir Alþingi samkvæmt 23. gr. stjórnarskrárinnar, vísast til fylgiskjalsins hér á eftir.

Fylgiskjal.

Bráðabirgðalög um stríðstryggingafélag íslenzkra skipshafna.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur, Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski, Láenberg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Félagsmálaráðherra Vor hefir þegnlega tjáð Oss, að óhjákvæmilegt sé að tryggja skipshafnir á íslenskum skipum gegn slysum af völdum stórveldaófriðarins og þyki rétt, að trygging þessi verði á innlendum höndum, til þess að spara erlendan gjaldeyri til iðgjaldagreiðslu. Telur ráðherrann nauðsynlegt að koma tryggingunni á þegar með bráðabirgðalögum samkvæmt 23. gr. stjórnarskrárinnar.

Fyrir því bjóðum Vér og skipum:

1. gr.

Stofna skal vátryggingarfélag, sem heitir „Stríðstryggingafélag íslenzkra skipshafna“, og er hlutverk þess að tryggja gegn dauða og örorku af völdum stríðsslysa skipshafnir á þeim íslenskum skipum, sem slíka tryggingu þurfa að kaupa.

Með stríðsslysum er átt við öll slysum, sem verða beinlínis af völdum styrjaldar eða borgaraóeirða, þar sem vopnum er beitt.

Trygging samkvæmt lögum þessum tekur einnig til þess, er skipshöfn ferst með skipi, sem týnist, án þess að til spyrjist, hversu týnt hefir.

2. gr.

Til tryggingar á skuldbindingum þeim, sem félagið tekur á sig, skal sjá því fyrir áhættufé, sem nemur 600 þús. krónum. — Ábyrgist ríkissjóður 60% af áhættufénu, eigendur skipa þeirra, sem tryggja skipshafnir sínar frá byrjun hjá félaginu, 10%, en 30% af áhættufénu er lagt fram af þeim innlendum váttryggingafélögum, sem þátt taka í tryggingunni. Váttryggingafélögin þurfa þó ekki að leggja áhættufé sitt fram, ef þau skuldbinda sig til þess fyrirfram að taka að sér sinn hluta af hverri einstakri tryggingu, sem stríðstryggingafélagið tekur að sér á eigin áhættu, sbr. 4. gr.

Tryggingarstofnun ríkisins og Brunabótafélagi Íslands er heimilt að taka að sér hluta af váttryggingu skipshafna samkvæmt lögum þessum, ásamt öðrum ábyrgðarfélögum.

Engir þeirra, sem taka þátt í félaginu, ábyrgjast skuldbindingar umfram hið framlagða áhættufé. Á þetta einnig við tryggingafélög þau, sem taka að sér sinn hluta af hverri einstakri tryggingu.

3. gr.

Stjórn félagsins skal skipuð 3 mönnum. Tilnefnir ríkisstjórnin einn þeirra, og er hann formaður stjórnarinnar, annar er tilnefndur af eigendum skipa þeirra, sem eru í félaginu, en sá þriðji er tilnefndur af váttryggingafélögum þeim, sem taka þátt í tryggingunni eða hafa lagt félaginu áhættufé. Komi skipaeigendur eða váttryggingafélögin sér ekki saman um tilnefningu manna í stjórnina, skipar ríkisstjórnin þá. Stjórnin skiptir að öðru leyti sjálf með sér verkum og ákveður starfs-tilhögun félagsins. Stjórnin ákveður sjálf laun sín, en þó skulu þau samþykkt af ríkisstjórninni.

4. gr.

Félagið má ekki taka í eigin ábyrgð dánartryggingu fyrir hærri upphæð en kr. 225000.00 alls á skipi í einni og sömu ferð. Ef þessi upphæð nægir ekki til fyrirskipaðrar eða umsaminnar tryggingar á skipshöfninni, má félagið þó taka það, sem á vantar, með því að endurtryggja það.

5. gr.

Útgerðarmenn allra íslenzkra skipa, sem samkvæmt samningum eru skyldir til að tryggja skipshafnir sínar gegn dauða og örorku af völdum stríðsslysa, skulu tryggja þessa áhættu sína hjá félaginu, að svo miklu leyti sem félagið getur tekið hana að sér. Ef útgerðarmaður slíks skips hefir ekki verið með skipshöfn þess í tryggingu hjá félaginu og lagt fram áhættufé fyrir það, er félaginu heimilt að taka allt að 20% hærra iðgjald fyrir trygginguna en ella.

Nú lætur tryggingarskyldur útgerðarmaður farast fyrir að tryggja skipshöfn sína, og skal hún þá eigi að síður talin tryggð, og á stríðstryggingafélagið sömu kröfu á iðgjaldinu og trygging hefði farið fram samkvæmt lögum þessum. Vanræksla útgerðarmanns á því að tryggja skipshöfn sína varðar sektum allt að 100000 krónum, og skal með mál út af slíku broti farið sem almenn lögreglumál.

6. gr.

Iðgjöld ákveðast af stjórn félagsins í hvert sinn eftir áhættunni eins og hún er á hverjum tíma, þó ekki yfir 50% af iðgjöldum samkvæmt iðgjaldaskrá þeirri, sem gildir fyrir ófriðartryggingu hlutaðeigandi skips á sama tíma. Iðgjöldin hafa lögtaksrétt.

7. gr.

Nú hefir félagið á einhverjum tíma orðið fyrir svo miklu tjóni, að helmingur af áhættufé þess er tapaður, og getur stjórn félagsins þá ákveðið að hækka iðgjöldin, eftir því sem nauðsyn krefur, þangað til jöfnuði er aftur náð.

8. gr.

Tekjuafgangi þeim, sem kann að verða þegar eignir og skuldbindingar félagsins hafa verið gerðar endanlega upp, skal skipt milli þeirra, sem lagt hafa fram áhættuféð samkvæmt 2. gr., í sömu hlutföllum og áhættufjárframlög þeirra nema.

9. gr.

Skirteini og önnur skjöl varðandi tryggingar félagsins eru stimpilfrjáls. Ennfremur skal félagið undanþegið sköttum og útsvörum til ríkis og bæjarfélags.

10. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört á Sorgenfrihöll, 27. október 1939.

Undir Vor konunglega hönd og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Stefán Jóh. Stefánsson.